

Az Aphekom projekt eredménye új dimenziókat nyitott az európai országokban mért légszennyezés egészségi és gazdasági hatásainak megítélésében

A kutatás eredményei igazolták, hogy a várható élettartam és a pénzügyi előnyök jelentősen növekednek akkor, ha az európai városokban tovább csökken a szálló por koncentráció. Az eredmények bizonyították, hogy jelentősen nő a levegőszennyezés rovására írható teljes betegségteher azok számára, akik a forgalmas utak közelében laknak, és hangsúlyozzák azt, hogy a nagy forgalmú utak környékén a levegőszennyezés csökkentéséből eredő haszon túlmutat a hatályos EU szabályozás által elérhető eredményeken.

A Francia Országos Közegészségügyi Intézet (InVS) által koordinált Aphekom projekt március 2-án közzétette három éves kutatási eredményeit, amelyeket 25 európai nagyváros légszennyezettségének egészségi hatás elemzése terén ért el 60 tudós közreműködésével. A Budapestre vonatkozó elemzéseket az Országos Környezetegészségügyi Intézet koordinálta.

A magyar főváros az "előkelő" második helyet foglalja el a legszennyezettebb levegőjű európai nagyvárosok feketelistáján Bukarest után és Athén előtt. A most nyilvánosságra hozott eredmények szerint a levegőben szálló mikroszemcsék éveken rövidítik meg az élettartamot, Budapesten háromezer ember életét mentené meg a tisztább levegő.

A vizsgálatban résztvevő 25 nagyváros között Budapest a második legszennyezettebb levegőjű nagyváros - állapította meg a francia Institut de Veille Sanitaire által szervezett, három éves vizsgálat. A kutatás célja az volt, hogy elemezzék a légszennyezettség várható egészségi hatásait: vajon hány ember életét lehetne megmenteni, ha javulna a levegő minősége. Az eredmények megdöbbentők: ha a szálló por 10 mikrométer átmérőjű részecskéinek (PM10) éves átlagkoncentrációja 5 mikrogramm/köbméterrel kisebb lenne, Budapesten évente hatvanöt életet lehetne megmenteni. Évente 365 ember maradna életben a fővárosban, ha a szennyezés éves koncentrációja nem haladná meg az Egészségügyi Világszervezet éves határérték ajánlását, 20 mikrogramm/köbmétert. Ugyancsak a WHO határérték ajánlása szerint minden esztendőben 2952 ember életét lehetne megmenteni, ha a szálló por 2,5 mikrogramm átmérőjű részecskéinek (PM2,5) éves koncentrációja 10 mikrogramm/ köbméter átlagértékre csökkenne. Ez a levegő minőség javulás a kutatások szerint a most 30 éves budapestiek számára 1,6 évvel biztosítana hosszabb életet. Ezek a részecskék azért a legveszélyesebbek, mert az alsó légutakból a tüdő szövetbe jutnak, és ott gyulladást okoznak, sőt ezek a kis méretű szemcsék a léghólyagocskákon keresztül a véráramba is bekerülnek. Ott véralvadási folyamatot indítanak el és vérrögösödést (trombózist) okozhatnak. Ezért szaporodnak meg az agy- és a szívinfarktusos esetek azokon a napokon, amikor sok a szálló por a levegőben. A nemzetközileg alkalmazott statisztikai életérték-mutató szerint egy ember élete 1,6 millió eurót ér. Eszerint 4,9 milliárd euró gazdasági nyereség keletkezne egy évre számolva Budapest teljes, 30 év feletti lakosaira vonatkoztatva.

Az Aphekom projekt által végzett elemzés különösen fontos most, mivel néhány Európai Unió tagország túllépi a 2005-ben megállapított, a szálló por szennyezettségre vonatkozó kötelező határértékeket. Fontosak az eredmények abból a szempontból is, hogy az EU és a nemzeti hatóságok felkészültek a jelenlegi jogszabályok alkalmazására, továbbá ezeknek 2013-ban esedékes felülvizsgálatára.

A projekt által közzétett új információk és számítási módszerek hathatós segítséget nyújtanak a döntéshozóknak, hogy hatásosabb európai, nemzeti és helyi szakmapolitikát alakítsanak ki, az egészségügyi szakembereknek, hogy jobb tanácsokat adhassanak a sérülékeny lakosságcsoportoknak, végezetül a lakosságnak, hogy jobban védhessék egészségüket.

A hagyományos környezetegészségügyi hatásbecslési módszerekkel az Aphekom (A levegőszennyezés egészségi hatásaival kapcsolatos ismeretek bővítése, a kommunikáció javítása Európában”) elnevezésű projekt kimutatta, hogy a 2,5 mikrométer átmérőjű finom por részecskék (PM2.5) éves átlagkoncentrációjának lecsökkentése 10 mikrogramm/köbméterre (Az Egészségügyi Világszervezet /WHO/ éves levegőminőség ajánlása) 25 európai nagyvárosban 22 hónappal tudná megnövelni a 30 éves és idősebb lakosság várható élettartamát. Kimutatták továbbá, hogy a WHO ezen ajánlásának betartása révén az egészségügyi-közgazdasági nyereség 31,5 milliárd € lenne évente, ami magában foglalja az egészségügyi kiadások és a munkából való kiesés költségeinek megtakarításait, és olyan immateriális költségeket, mint a jól-lét, várható élettartam és életminőség.

Ugyanezt a környezetegészségügyi hatásbecslést alkalmazva az Aphekom projekt vizsgálta az üzemanyagok kén tartalmának csökkentésére irányuló Európai Unió szabályozás hatását is. Nemcsak a levegő kéndioxid tartalmának hosszantartó csökkenését mutatták ki 20 városban, hanem ebből következően 2200 korai halálozás megelőzését is, ami 192 millió € nyereséget jelent.

Új környezetegészségügyi hatásbecslési módszereket alkalmazva, az előbbi eredményektől függetlenül kimutatták a forgalmas utak mentén lakók körében a légszennyezettség hosszú távú hatását a krónikus betegségek kialakulására, ami jelentősen növelte Európában a légszennyezéssel kapcsolatos betegségterhet.

10 európai városban végzett számítások azt mutatták, hogy a forgalmas utak mentén élők körében a légszennyezettség a gyermekkori asztmás esetek 15 százalékáért felelős, és hasonló vagy még nagyobb arányban felelős a 65 év felettek körében egyes idült betegségek kialakulásáért, mint a szívkoszorúér betegségért és az idült alsólégúti betegségekért.

A vizsgált városokban a gyermekekre és a 65 év felettekre vonatkozóan a gazdasági teher eléri évente a 300 millió eurót.

Ezek a fontos eredmények aláhúzzák a hatékony Európai Unió levegőminőséggel kapcsolatos szakmai politika kialakításának és alkalmazásának, továbbá folyamatok betartásának egészségügyi és gazdasági előnyeit. Ezen túlmenően rámutattak a forgalmas utakra vonatkozó levegőminőség szabályozásának előnyeire is.

Végezetül – egyéb, a „stakeholderek” igényeit szolgáló munka mellett, az Aphekom projekt kifejlesztett egy döntéshozatali támogató eszközt, ami segíti a tudósokat, politikusokat és más érintetteket, hogy hatásosan tudják megvitatni nézeteiket, fenntartásaikat a környezetegészségügyi hatásbecslés számítási módszereivel kapcsolatos bizonytalanságokat illetően, megkönnyíti a levegőszennyezéssel és egyéb környezetegészségügyi problémával kapcsolatos döntéshozatali.

Összeállítottak egy rövid kérdőívet is, amellyel meg tudják határozni a stakeholderek információs igényeit. Ez a kérdőív megtalálható a weboldalon.

Az Aphekom projekt 2008. június – 2011. március között futott az Európai Bizottság Népegészségügyi Akcióprogramja keretében (2003-2008), szerződésszám: No. 2007105; valamint a résztvevő országos és helyi intézmények támogatásával.

További információk a projektről, a módszerekről és az eredményről a www.aphekom.org honlapon található.